

MANDEN VLECHTEN UIT TEEN

Lieve Liekens - Vlechten met wilgentenen

Besace asbl - Vitrine de l'Artisan/Ambacht in de Kijker (2022) Manden vlechten met Lieve Lieckens

Het ambacht van **mandenvlechter** is een van de oudste ambachten in de wereld. Ook al heeft de vergankelijkheid van het materiaal het moeilijk gemaakt om veel sporen uit het verleden terug te vinden, toch zijn er tekens die helemaal terug gaan tot in de **prehistorie**. De prehistorische mens vlocht de wanden van zijn huis en er zijn verschillende restanten gevonden die de hypothese staven dat de eerste gebakken potten, met klei besmeerde manden zouden geweest zijn.

In de **Westerse wereld** wordt dit oude ambacht vandaag de dag vaak enkel nog gebruikt voor **demonstratieve** doeleinden. De meeste manden worden geïmporteerd uit lageloonlanden. In **België** en omstreken is er echter nog een sterke cultuur aanwezig om de ambachten en kwalitatieve **lokale producten in stand te houden**.

Het **materiaal** waarmee gevlochten kan worden, is de eenjarige scheut (nog niet verhout) van de **wilg** (*Salix*), die ook wel de “wis” of “wijn” wordt genoemd. Deze eenjarige twijgen/wilgentenen worden gesnoeid in de winter als het blad gevallen is. Ze worden daarna gedroogd en gesorteerd op lengte.

Er kan gewerkt worden met:

- Ongeschilde wilgentenen (er zijn verschillende soorten en bij het indrogen krijgen ze elk hun eigen, specifieke kleur)
- Geschilde, witte wilgentenen (het schillen gebeurt in het voorjaar als de sapstroom terug op gang gekomen is)
- Geschilde, bruine of gebufte wilgentenen (deze worden eerst gekookt waardoor ze een bruine kleur krijgen, en daarna geschild)
- gekloven wissen (geschilde / ontschorste wilgentenen die gekloven worden tot schenen)
- schenen (dit zijn gekloven wilgentenen die vlak geschaafd zijn en op breedte getrokken voor oa. fijn scheenwerk)

Gedroogde wilgentenen kunnen jaren bewaard worden. Om te kunnen vlechten, worden de wilgentenen geweekt in water, regenwater is prima. De week-tijd is ongeveer 2 weken voor niet ontschorste wilgentenen, een paar uren voor ontschorste twijgen. Een vlechter/vlechtster heeft een heel assortiment twijgen in verschillende lengtes, diktes en soorten.

Qua **gereedschap** heeft hij/zij niet zoveel nodig:

- een plank of soort van tafeltje, schuin afhellend, waarop het werk wordt vastgezet

- een priem om het werk vast te zetten, ook om ruimte te maken
- gewichten om het werk te verzwaren; geeft stabiliteit
- een klop-/slagijzer om het vlechtwerk aan te kloppen
- sikkel- en lancetvormige messen om wissel aan te scherpen
- een snoeischaar om wissel over te knippen en manden uit te kuisen
- kloofhoutjes om wissel in drieën of vieren te klieven
- een schaaftje, al dan niet verstelbaar, om het merg te verwijderen en om gekloven wissel op dikte te trekken
- een breedte-schaaftje, al dan niet verstelbaar, om schenen op gelijke breedte te trekken
- bodemmallen voor het maken van bodemringen
- vormmallen uit één stuk voor opvallend werk; demonteerbaar voor versmallend werk
- ronde en ovale spanringen
- kruisen om bij hoekig werk de hoekstaanders (hoekposten) op hun plaats te houden.

Vroeger vlocht men manden voor allerlei **doeleinden**, vooral functionele, zoals aardappelmanden, plukmanden, eendenkorven en dergelijke. Plastiek heeft dit grotendeels vervangen. Nu maakt men naast zo'n traditionele manden, voornamelijk designmanden voor allerlei toepassingen. Die moeten vooral mooi en uniek zijn.

Een niche binnen deze categorie is het maatwerk. Er is dus bijvoorbeeld nog wel interesse om een rechthoekige mand te laten vlechten, maar op maat.

Spijtig genoeg is het in België niet meer mogelijk om naar een **school of academie** te gaan om te leren mandenvlechten. De school die België had in Stokkem, is als museum nog slechts een stille getuige van een heel rijk vlechtverleden. De opleiding, het vlechten van wilgentenen en vlechtvormgeving, wordt enkel nog verdergezet en ondersteund door enkelingen. Zij volgden meestal zelf verschillende opleidingen bij experts in hun vak in het buitenland (Nederland, Duitsland, Frankrijk, Engeland, etc...)

Als ambachter sta ik al meer dan 25 jaar voor ecologische en duurzame producten met wilgentenen, die lokaal worden gekweekt in de buurt van Lokeren. Ik hou van het creëren van unieke en op maat gemaakte stukken in alle mogelijke maten en (in natuurlijke) kleuren. Dankzij mijn ervaring, constante bijscholing en het kwalitatieve materiaal dat ik gebruik, maak ik allerhande soorten manden van vroeger of nu, traditioneel of modern, klein of groot, normaal of "totally out of the box". Tenslotte deel ik graag mijn passie via cursussen of workshops voor beginners én gevorderden.

*Lieve Lieckens werd genomineerd voor 'Ambacht in de Kijker' editie 2022 en werd als "Master Artisan", opgenomen in 'Homo Faber Guide', Michelangelo Foundation, Zwitserland.

INZENDER

Lieve Lieckens
GCV Mandenvlechten
<http://www.mandenvlechten.be>

LOCATIE

Zandstraat 47
3140 Keerbergen

THEMA

Natuur en landbouw
Ambacht, vakmanschap en techniek

TREFWOORD

#natuur #ambacht #techniek #vakmanschap